

Ittra Pastoral

tal-E.T. Mons. Mario Grech
Isqof ta' Ghawdex

NINTELQU F'DIRGĦAJN OMMNA MARIJA

Meta llum qegħdin niċcelebraw *Jum l-Omm*, nixtieq insellem lill-ommijiet kollha. Ma nsibx kliem biex infisser min hi l-omm! Imma biżżejjed nistaqsu lil min tilef lil ommu jgħidilna xi jhoss xhin isejhilha u jibqa' bla twegiba! Il-missier għandu r-rwol tiegħu fil-ħajja tal-ulied, imma l-preżenza tal-omm tisboq kollox u lil kulhadd.

Għandna djun kbar lejn ommijietna. Hija l-omm li meta nitnisslu tilqa' ħajja ġdida fi hdanha, u minn dak il-waqt ħajjitha ssir *stennija kontinwa*: l-ewwel tistenna li tarana nitwiendu, imbagħad tibqa' dejjem wara l-bieb tad-dar tistenniena ningabru. Min jaf kemm hawn ommijiet li jgħaddu l-ġieli shaħ imħassbin u anzjużi jistennew lil uliedhom jidhlu d-dar! Ma rridu nagħmlu xejn biex nirbhu mħabbtiha, għax l-omm tħobb lil uliedha bi mħabba tal-ġenn. Hija ma tħobbx lil uliedha għax huma bravi, sbieħ jew kapaċi, imma tħobbhom għax huma semplicement uliedha. L-omm ma titgħaxxaqx b'uliedha għax huma għandhom xi haġa li tagħmilhom persuni ideali, imma tħobbhom għax huma tagħha. Proprju għax huma tagħha hija tħobbhom, anki jekk mhumieq perfetti fizikament, mentalment, moralment u spiritwalment!

Għall-ulied, il-wieċ ta' ommhom huwa d-dinja: f'wieċha hemm kollox. Fil-ħarsa tal-omm l-ulied jistgħu jaqraw xi jkun għaddej madwarhom; anzi, wieċha huwa mera fejn l-ulied jistgħu jaraw wieċhom mingħajr irtokk!

Kemm huwa minnu li “d-dirgħajn tal-omm huma l-ewwel wieċ tal-omm”!¹ Għaliex huma l-idejn materni li jhaddnuna, imellsuna, iħarsuna, idewwuna, jinfaxxawna, jgħinuna nqumu fuq riglejna, jixxuttawlna d-dmugħ, u bosta hwejjeġ oħra. Huma dawn l-idejn li bihom l-omm tlibbes lil uliedha u tgħattihom meta jinkixfu. Fi kliem iehor, huma l-idejn kollha tenerezza tal-omm li ħafna drabi jzommuna milli naqgħu f'xi fondoq! Kull meta tinqala' l-ħtieġa, l-omm hija l-ewwel waħda li toffri s-sokkors tagħha.

Meta l-omm hija preżenti, aħna m'aħniex orfni. Kif jgħid il-Papa Franġisku, il-preżenza tal-omm hija medicina kontra t-tendenzi individwalistiċi u egoistiċi tagħna li jagħlquna fina nfusna. Soċjetà fejn l-ommijiet huma assenti tifleq qalbha u ssir soċjetà kiesha; meta tirfes fuq id-don tal-maternità, is-soċjetà ssir kattiva, fejn il-kalkoli u l-ispekulazzjoni jieħdu post l-akkoljenza tal-ħajja, l-imħabba, il-ħniena u l-

¹ MASSIMO RECALCATI, *Le mani della madre*, 2015.

moghdrija.² L-omm hija dik li taf tixghel il-fjamma tat-tama fil-qalb kollha dlamijiet; l-omm hija l-futur tas-soċjetà.

Fih tassew x'nixtarru l-kumment ta' teologu lajk Ortodoss dwar is-soċjetà li ma tapprezzax il-maternità: "Is-soċjetà moderna, li hija profondament maskili, fejn il-kariżma tal-mara ma għandha ebda importanza, hija soċjetà mingħajr Alla, għaliex mingħajr omm Alla ma jistax jitwieled fiha".³

Jekk dan kollu u aktar jgħodd għall-ommijiet tagħna, nistgħu napplikawh ukoll għall-Omm tagħna tas-Sema, Marija ta' Nazaret. Minn dakinhar li fuq il-Kalvarju Ġesù fdalha lid-dixxiplu l-maħbub, Marija saret Omm il-bnedmin kollha. Marija hija l-Omm li dejjem tistenna lil uliedha biex turihom lil Ġesù u tqabbadhom it-triq warajh. Ma rridu nagħmlu xejn biex nirbħu mħabbitha għax hija thobbna lkoll, mhux għax ahna perfetti imma għax ahna wliedha. Marija għandha mhabba għal kulhadd, imma mbagħad qalbha tinħall lejn dawk li huma spiritwalment għajjenin jew imxellfin. Dirgħajha huma dawk li joffrulu t-tgħanniq kollha żegħil, u fil-mument tar-reżha ssahhanna. Kif b'dirgħajha hija għenet lil Kristu jerfa' s-salib, illum ukoll hija tmidd idejha biex tgħinna nerfghu s-slaleb tqal tal-ħajja. Jekk, kif stqarr il-Papa Frangisku, il-Knisja hija bħal "sptar fil-kamp tal-battalja", Marija hija dik l-infermiera li ma tehdix tieqaf mas-sodda ta' kull min huwa ferut moralment u spiritwalment. F'wiċċha naraw ir-rifless ta' kif għandu jkun wiċċna: wiċċ seren u kalm, rifless tal-ħajja interjuri.

Nixtieq hafna li f'din is-Sena Marjana lkoll kemm ahna nagħmlu esperjenza tal-imhabba materna ta' Marija, Omm Ġesù. Għax aktar ma nkunu ċerti li Marija hija Ommna, allura aktar inbiegħdu minna l-mument li nkunu "spiritwalment orfni". Fil-fatt, fil-ħajja jaf ikun hemm mument meta l-bniedem jgħaddi minn kriżi spiritwali: meta jhoss li Alla ma jibqagħlu ebda toghma bnina; meta jitlef kull interess f'dak kollu li għandu x'jaqsam ma' Alla; meta jittraskura s-sagramenti għax ma jibqa' jara fihom ebda tifsira; meta t-talb ma jibqa' jagħtih ebda gost; u sfidi spiritwali ohra. Dik is-soċjetà u dik il-Knisja li huma spiritwalment orfni jinsabu resqin lejn il-qabar, kemm għax il-baħħ ta' Alla huwa tqil wisq, kemm għaliex jeżisti r-riskju li, meta jonqsu l-ġenituri, l-aħwa ma jibqgħux aħwa u l-għaqda u l-armonija tal-komunità ekkleżjali jisfawxaw.

Bl-għan li l-Knisja fuq din il-gżira Marjana tibqa' taħt il-ħarsien ta' Marija Ommna, u fl-istess waqt biex fuq l-eżempju ta' Marija tkompli tinbena bħala Knisja-Omm li twennes spiritwalment u materjalment lill-bniedem tal-lum, nagħmel sejha biex f'rabta ma' Għid il-Ħamsin li ġej il-komunità ekkleżjali tingabar fis-Santwarju Nazzjonali Ta' Pinu u flimkien nagħmlu l-Att ta' Affidament tad-Djoċesi lill-Madonna. Hekk nintelqu f'idejha halli twassalna għand Ġesù. Kien Ġesù nnifsu li fil-persuna ta' San Ġwann fdana lil Marija Ommna. Kif jgħid San Lwiġi Marija Grignon de Montfort, "id-devozzjoni lejn il-Verġni Marija hija meħtieġa biss biex il-bniedem

² FRANGISKU, *Omelija*, 1 ta' Jannar 2017.

³ PAUL EVDOKIMOV, *Woman and the salvation of the world*, 251.

isib perfettament lil Ġesù Kristu, iħobbu b'qalbu kollha u jaqdi bil-fedeltà".⁴ Kif dakinhar fiċ-Ċenaklu l-Ispirtu s-Santu kkonferma l-maternità ta' Marija li kienet miġbura flimkien mal-Appostli u n-nisa "lkoll qalb waħda jitolbu flimkien" (Atti 1:14), hekk nhar Ghid il-Hamsin li ġej insejhu lill-Ispirtu s-Santu biex iżommna magħqudin ma' Marija Ommna. Kif fl-ewwel żminijiet l-Ispirtu s-Santu nebbi lill-Appostli biex iwessgħu dirgħajn il-Knisja-Omm bl-għażla tas-seba' djakni biex jieħdu hsieb ir-romol (Atti 6), ha nsejħulu biex idawwal lill-Knisja tagħna halli tagħmel dawk l-għażliet favur l-*orfni* tal-lum.

Bi thejjija għal dan il-jum, inhegġeg lis-sacerdoti, lir-religjużi u lill-għaqdiet tal-lajci, partikularment il-Legjun ta' Marija, biex ixerrdu aktar it-tagħlim sabih ta' San Lwigi Marija Grignon de Montfort dwar il-konsagrazzjoni tagħna nfusna lil Ġesù minn idejn Marija. Fi spirtu ekumeniku nappella wkoll lill-Insara kollha, anki lill-Komunitajiet Insara mhux Kattoliċi preżenti f'Għawdex, biex kemm individwalment u kemm bħala familji, gruppi, komunitajiet religjużi u parrokkjali, skejjel, klabbs, u l-bqija, jagħmlu b'mod solenni dan l-istess affidament.

Fil-*Philokalia* Russa – jiġifieri gabra ta' kitbiet ta' għalliema spiritwali tal-Lvant – jirrakkontaw li darba San Girgor is-Sinajita staqsa lil San Massimu (Capsolivite) jekk kienx qala' l-grazzja tat-talb. B'rasu baxxuta dan wiegħbu li darba, waqt li kien qed jitlob minn qalbu quddiem xbieha tal-Madonna u taha bewsa, hass dehxa f'qalbu u bħal nar hiereg mix-xbieha. In-nar ma ħarqux. Għall-kuntrarju, hassu jiffriskah u jimlielu qalbu bil-ħlewwa. Minn dakinhar qalbu qatt ma waqfet titlob.⁵ Għamel esperjenza tal-istess sentimenti l-mistiku San Serafin ta' Sarov, magħruf bħala dak li kien "laħam minn Marija". Meta jitlob huwa kien isellem lit-Trinità Qaddisa billi jgħid il-Glorja quddiem ikona (xbieha) tal-Madonna, konvint li Marija bħala l-Medjatriċi tas-suppliki tiegħu kienet tressaq it-talba tiegħu fi hdan it-Trinità.⁶

Minn qalbi nitlob lill-Ispirtu s-Santu biex it-talb tagħna kollu fiduċja quddiem Ommna Marija jagħtina hjiel ta' dan il-ferħ qaddis li garrbu dawn il-qaddisin.

Mogħtija mill-Kurja tal-Isqof, il-Belt Victoria, Għawdex, nhar l-Erbgħa 8 ta' Mejju 2019, Tifkira liturgika tal-Madonna ta' Pompej.

✠ **Mario Grech**
Isqof ta' Għawdex

---

⁴ *Trattat dwar id-Devozzjoni Vera*, 62.

⁵ *Philokalia*, Vol. 5, YMCA-Press, 1988, p. 473.

⁶ *Seraphim the Servant of God*, Moscow 1995, p. 131.